

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY SIEDLCE**

z dnia 2019 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 - 2021

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 994 ze zm.) art. 176 pkt 1 i art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.) Rada Gminy Siedlce uchwała, co następuje:

§ 1.

Uchwała się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 - 2021 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Siedlce.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE SIEDLCE NA LATA 2019-2021

Wyrazem dążenia do poprawy funkcjonowania rodziny jest program wspierania rodziny. Utworzenie programu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym wynikającym z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 powstał w związku z koniecznością dostosowania aktualnie obowiązującego prawa w obszarze pomocy dziecku i jego rodzinie. Opracowany został w oparciu o Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej na rok 2018, diagnozę zawartą w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Siedlce na lata 2015 – 2020, informacje uzyskane ze środowiska lokalnego oraz instytucji zajmujących się problematyką dziecka i rodziny na terenie gminy. Program może być nowelizowany w wyniku składanych Radzie Gminy przez Wójta, rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawionych potrzebach związanych z realizacją tych zadań (art. 179 ust. 1 ustawy).

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem wychowawczym zapewniającym prawidłowy rozwój wszystkich jej członków, w szczególności dzieci. Obowiązkiem gminy jest dbanie o dobro swoich mieszkańców, a co za tym idzie wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych i nie potrafiących pomyślnie rozwiązać swoich sytuacji kryzysowych. Szukając prób pomocy dziecku, uwagę należy skupić nie tylko na problemach dziecka, ale także na problemach jego rodziny.

Program wspierania rodziny jest kierowany do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Problemy opiekuńczo-wychowawcze są doświadczane przez większość rodzin z dziećmi i wynikają z naturalnych faz rozwoju dzieci. Trudności te jednak większość rodzin potrafi pokonać samodzielnie wykorzystując własne możliwości i zasoby, a także korzystając z powszechnie dostępnych usług i instytucji. Istnieją jednak rodziny, które nie są w stanie samodzielnie wypełniać funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci i do tych właśnie rodzin skierowany jest Gminny Program Wspierania Rodziny.

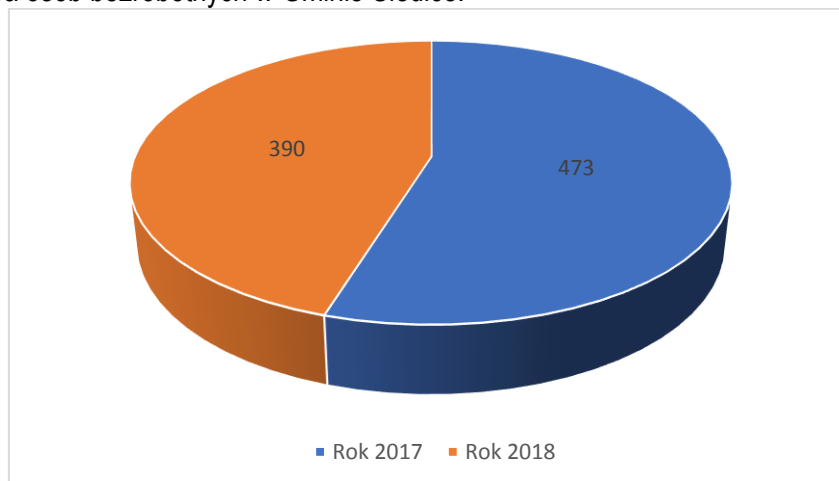
W rozwiązywaniu problemów społecznych ważne jest wspieranie rodziny w budowaniu prawidłowych relacji pomiędzy ich członkami. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci i młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Rodzina w pierwszej kolejności powinna mieć możliwość samodzielnego zmięczenia się ze swoimi problemami, co pozwala zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymuluje aktywność własną, wyzwala potencjał i pozwala na uczenie się nowych umiejętności. Pomoc powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin poprzez przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych przy wykorzystaniu własnych zasobów oraz zasobów środowiskowych.

I. Diagnoza sytuacji

Na koniec roku 2018 gmina Siedlce liczyła 18 202 mieszkańców. W ostatnich latach można zaobserwować systematyczny wzrost ludności. Spowodowane jest to położeniem gminy wokół miasta Siedlce, łatwym dostępem do infrastruktury miejskiej, a także dobrze rozwiniętą komunikacją samochodową. Wzrost ludności w dużej mierze przedkłada się na rozwój gminy.

W 2017 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Siedlcach zarejestrowanych było 473 mieszkańców gminy Siedlce w tym: 260 kobiet i 213 mężczyzn, zaś w 2018 roku 390 mieszkańców w tym: 217 kobiet i 173 mężczyzn.

Wykres 1 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Siedlce.



Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Siedlcach

Z analizy danych rynku pracy w gminie Siedlce wynika, że w ostatnich latach znacznie spadła liczba osób bezrobotnych, w tym osób bezrobotnych długotrwale. Spadek bezrobocia spowodowany był m.in. wzrostem inwestycji w gospodarce, nakładem środków pozyskanych z funduszy UE oraz odpływem fachowej siły roboczej do krajów UE, skutkując zwiększoną potrzebą zatrudnienia.

Według stanu na koniec 2018 roku było 42 % długotrwale bezrobotnych z gminy Siedlce tj. 162 osoby bez pracy ponad 12 miesięcy (dane dotyczą osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy nieprzerwanie od momentu zarejestrowania się). Ponadto odnotowuje się znacznie większy zasięg bezrobocia długotrwałego wśród kobiet – 106, a mężczyzn – 56. Przyczyną min. jest praca wielu osób „na czarno” spowodowana obawą przed utratą świadczeń socjalnych oraz świadczenia wychowawczego 500+.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2018 r. objął pomocą 407 rodzin, w tym 190 rodzin z dziećmi. Spośród rodzin z dziećmi zdiagnozowano 12 rodzin (tj. 6,3%) w których występuje problem bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Tabela 1 Przyczyny przyznania świadczeń

Powody korzystania z GOPS w Siedlcach	Rok 2017	Rok 2018
Ubóstwo	302	271
Bezrobocie	191	163
Niepełnosprawność	155	136
Długotrwała bądź ciężka choroba	192	192
Potrzeba ochrony macierzyństwa	95	84
Wielodzietność	65	55
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	9	12
Alkoholizm	18	12
Bezdomność	2	1

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Z przeprowadzonej analizy wynika, że dominującą przyczyną korzystania z pomocy w 2018 roku jest ubóstwo, następnie długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie, niepełnosprawność, potrzeba ochrony

macierzyństwa, wielodzietność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm, bezdomność. Rodzina, która znalazła się w sytuacji ekstremalnej, jaką jest niewątpliwie niedobór środków do życia, podejmuje działania w kierunku zaspokojenia fundamentalnych potrzeb, upatrując pomocy ze źródeł niezarobkowych.

Na 407 rodzin, aż 271 korzysta z pomocy finansowej z powodu ubóstwa, co stanowi 66,6% ogółu rodzin korzystających z pomocy.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, iż ubóstwo na terenie Gminy ma tendencję malejącą (w roku 2018 zmalało o 31 rodzin). Wpływ na powyższe może mieć korzystanie rodzin ze świadczeń rodzinnych i wychowawczych. Z prowadzonej statystyki wynika, że w 2018 roku ze świadczeń rodzinnych wraz z dodatkami skorzystało 990 rodzi, z funduszu alimentacyjnego 81 rodzin oraz ze świadczeń wychowawczych 1 815 rodzin.

Na terenie gminy Siedlce funkcjonuje 5 zespołów oświatowych 2 szkoły podstawowe w których znajduje się 7 klas gimnazjalnych i 5 oddziałów przedszkolnych oraz 1 żłobek. We wszystkich szkołach pracują pedagodzy szkolni, logopedzi, doradcy zawodowi a w 5 szkołach zatrudniona jest pielęgniarka. Wszystkie placówki prowadzą dożywianie w formie ciepłego posiłku. Pomocą GOPS w formie dożywiania w 2018 r objętych było 239 dzieci. Szkoły są wyposażone w nowoczesny sprzęt dydaktyczny: nauczyciele mają do dyspozycji tablice interaktywne, projektory multimedialne, dostęp do Internetu. We wszystkich zespołach znajdują się sale gimnastyczne, świetlice szkolne oraz zewnętrzne place zabaw. Na terenie gminy nie funkcjonują klasy integracyjne, ale zapewnione są zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi między innymi wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne. Wszystkie szkoły mają w swojej ofercie zajęcia dodatkowe, głównie sportowe, koła przedmiotowe, teatralne czy artystyczne. Do 3 szkół uczniowie mają utrudniony dojazd. Na terenie szkół podejmowane są różnego rodzaju działania profilaktyczne, prowadzona jest współpraca z rodzicami, a także z organizacjami wspierającymi dzieci i młodzież.

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach wynika, że w 2018 roku na terenie gminy Siedlce funkcjonowało 12 rodzin zastępczych, w tym 4 dzieci z czego 1 już pełnoletnie przebywało w rodzinach zastępczych spokrewnionych, 4 dzieci przebywało w rodzinach zastępczych niezawodowych. W placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie powiatu siedleckiego, tj. w „Domu na Zielonym Wzgórzu” w Kisielanach przebywało 3 dzieci z terenu gminy Siedlce. Ponadto, z terenu gminy Siedlce dzieci umieszczone są w rodzinnej pieczy zastępczej poza terenem powiatu siedleckiego: w spokrewnionych rodzinach 1 dziecko i w niezawodowych rodzinach 5 dzieci.

Sąd Rejonowy ustanawiając rodzinę zastępczą dla dziecka w pierwszej kolejności kieruje się związkiem emocjonalnym z najbliższą rodziną. Pierwszeństwo więc do sprawowania opieki zastępczej mają rodziny spokrewnione z dzieckiem.

Zdecydowanie więcej dzieci umieszczanych jest w rodzinach zastępczych w stosunku do dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Zauważa się rosnącą tendencję do zapewniania dzieciom rodzinnych form opieki zastępczej.

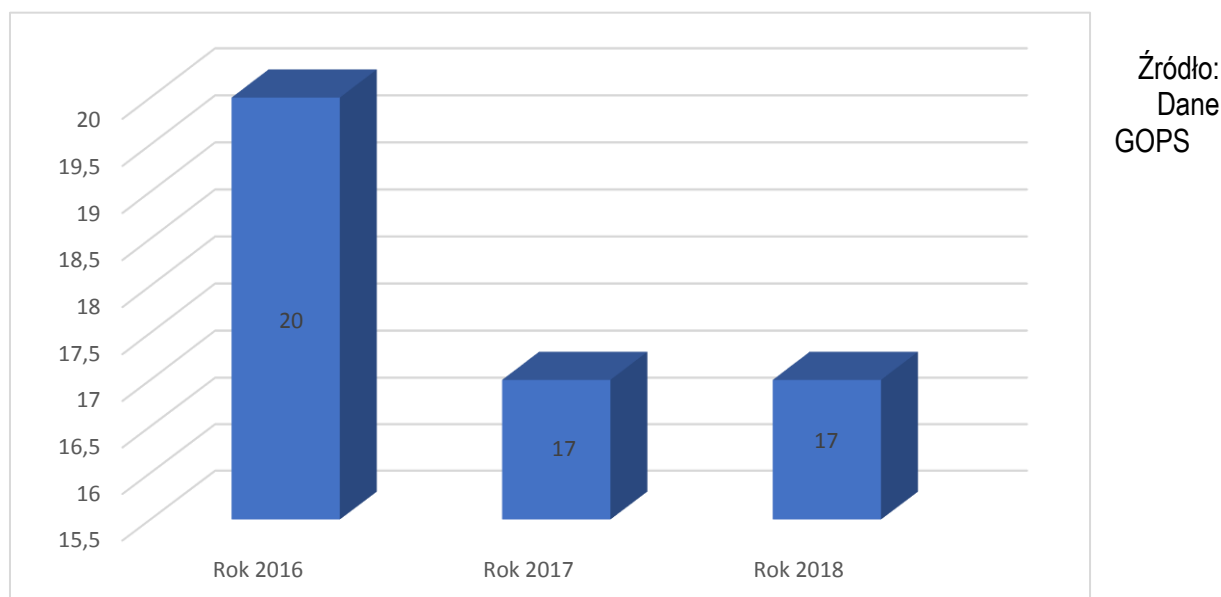
Przyświecającą ideą jest przekonanie, iż to rodzina w pełni gwarantuje właściwy rozwój człowieka. Dlatego szczególnie ważne staje się wspieranie niewydolnych rodzin naturalnych znajdujących się w kryzysie.

II. Cel strategiczny

Zadaniem niniejszego programu jest zapewnienie rodzicom i ich dzieciom na terenie gminy Siedlce zintegrowanego systemu wsparcia, szczególnie w sytuacjach kryzysu i w obliczu trudności życiowych. Główny akcent w pracy z rodziną powinien być położony na profilaktykę, czyli wsparcie udzielane rodzinie naturalnej dziecka przed wystąpieniem sytuacji kryzysowej, której konsekwencją jest zabieranie dziecka ze środowiska rodzinnego. Ponadto ważne jest systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną (w tym lekarzy i pielęgniarek, psychologów poradni psychologiczno-pedagogicznej).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej od 2013 r. zatrudnia asystenta rodziny, który na wniosek pracowników socjalnych jest kierowany do rodzin potrzebujących wsparcia.

Wykres 2 Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny



Asystentura rodziny polega na towarzyszeniu rodzinie z dziećmi w poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem mocnych stron członków rodziny, zasobów rodziny. Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo wychowawczych rodziców, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia z sytuacjami dnia codziennego. Efektem asystentury jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, który umożliwi jej dalsze wychowywanie dzieci lub powrót dzieci do rodziny (w przypadku dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej). Asystent rodziny planując pracę w rodzinie obejmuje obszary wsparcia psychiczno-emocjonalnego, diagnostyczno-monitorującego, opiekuńcze, doradcze, mediacyjne, wychowawcze, motywująco-aktywizujące.

Efekty pracy asystenta to przede wszystkim poprawa relacji w rodzinie poprzez zwiększenie zaangażowania rodziców w sprawy szkolno-wychowawcze i wspólne spędzanie czasu wolnego, usprawnienie komunikacji w rodzinie, utrzymanie abstynencji alkoholowej rodziców, ekonomiczne gospodarowanie środkami finansowymi, podniesienie kwalifikacji zawodowych dzięki motywacji do udziału w kursach zawodowych.

Ponadto, w związku z wejściem w życie 1 stycznia 2017 r. ustawy z 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, na jednostki samorządu terytorialnego zostały nałożone nowe zadania. Ustawa określa między innymi uprawnienia kobiet w ciąży oraz rodzin, do otrzymania wsparcia w zakresie dostępu do instrumentów polityki na rzecz rodziny, w tym pomocy w formie przydzielenia asystenta rodziny. Wsparcie to obejmuje także zapewnienie jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, powstałe w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Celem strategicznym programu jest wypracowanie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.

Cele szczegółowe

1. Wzrost zasobów niezbędnych do radzenia sobie z problemami oraz zwiększenie wydolności wychowawczej rodziny.
2. Ustawiczne wspieranie rodziców w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskich.

3. Wzrost kompetencji i umiejętności opiekuńczo-wychowawczych.
4. Zwiększenie poziomu wiedzy z zakresu miejsc i instytucji zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie.
5. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.

III. Kierunki działań

1. Wspieranie rodzin w zakresie prawidłowego funkcjonowania w środowisku poprzez pracę socjalną, pedagogizację rodziców, możliwość korzystania z poradnictwa, współpracę z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.
2. Objęcie rodziny pomocą asystenta rodziny, rodziny wspierającej.
3. Świadczenie pomocy finansowej, rzeczowej oraz zapewnienie posiłków dzieciom i młodzieży.
4. Podnoszenie umiejętności zawodowych pracowników instytucji i organizacji zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie poprzez udział w szkoleniach.
5. Udzielanie pomocy psychologicznej i prawnej między innymi przez Gminny Punkt Konsultacyjny.
6. Oddziaływanie interdyscyplinarne polegające na współpracy pomiędzy instytucjami, takimi jak szkoły – pedagodzy i wychowawcy, policja, sąd - kuratorzy sądowi, ośrodek pomocy społecznej, powiatowe centrum pomocy rodzinie, poradnia psychologiczno- pedagogiczna.
7. Dofinansowanie kolonii i obozów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.
8. Zapewnienie dzieciom i młodzieży szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego między innymi poprzez prowadzenie zajęć pozalekcyjnych w szkołach i świetlicach wiejskich oraz umożliwienie im częstszego korzystania z dóbr kultury.
9. Wspieranie organizacji działań profilaktyczno- edukacyjnych.
10. Organizowanie dla rodziców i dzieci różnych form edukacji z wykorzystaniem edukacyjnego systemu szkolnego.
11. Pomoc rodzinom borykającym się z różnymi problemami poprzez zachęcanie do uczestnictwa w grupach wsparcia.
12. Organizowanie zajęć profilaktycznych i dni profilaktyki.
13. Prowadzenie edukacji prozdrowotnej i promocji zdrowia.
14. Kształtowanie właściwych postaw społecznych.
15. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu.
16. Przeciwdziałanie przemocy i agresji, prowadzenie interwencji kryzysowej.
17. Wzmacnianie i wyzwalanie zasobów tkwiących w rodzinach.
18. Systematyczne monitorowanie rodzin (z "grupy ryzyka") przede wszystkim przez pracownika socjalnego, asystenta rodziny i pedagoga szkolnego.
19. Informowanie o miejscach i instytucjach zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie.
20. Inne wynikające z bieżących potrzeb i zgodne z celami programu.

IV. Rezultaty programu

1. Wzrost oddziaływań interdyscyplinarnych oraz dobra współpraca pomiędzy instytucjami.
2. Spójny system wsparcia rodziny.
3. Wzrost jakości życia rodzin.
4. Rozwinięta aktywność własna osób i rodzin.
5. Zwiększona wydolność i umiejętności wychowawcze rodziców.
6. Wzmocniona rodzina radząca sobie z problemami wychowawczymi.
7. Zwiększony poziom wiedzy z zakresu miejsc i instytucji zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie.

V. Realizatorzy programu

Zgodnie z art. 2 ust. 3 i art. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obowiązek wspierania rodziny w zakresie ustalonym ustawą spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego wykonujących zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Głównymi realizatorami programu będą: samorząd gminny i jego jednostki organizacyjne, przy wsparciu:

- placówek oświatowych,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- policji,
- sądu ,
- innych instytucji działających na rzecz rodziny min.: kościoły, podmioty lecznicze, organizacje społeczne.

VI. Źródła finansowania

Realizacja Programu finansowana jest ze środków własnych gminy Siedlce, dotacji celowych Wojewody Mazowieckiego oraz innych źródeł.

VII. Koordynacja programu

Koordinatorem działań Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siedlcach.